

343.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O INDUSTRIJSKIM EMISIJAMA

("Službeni list Crne Gore", br. 017/19 od 19.03.2019)

Prolašavam Zakon o industrijskim emisijama, koji je donijela Skupština Crne Gore 26. saziva, na Drugoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini, dana 6. marta 2019. godine.

Broj: 01-430/2

Podgorica, 11. mart 2019. godine

Predsjednik Crne Gore,

Milo Đukanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore Skupština Crne Gore 26. saziva, na Drugoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini, dana 06. marta 2019. godine, donijela je

ZAKON

O INDUSTRIJSKIM EMISIJAMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se mjere za sprečavanje i kontrolu emisija koje nastaju iz industrijskih postrojenja (u daljem tekstu: postrojenje), a mogu imati negativne uticaje na zdravlje ljudi, životnu sredinu ili materijalna dobra i druga pitanja od značaja za integrisano sprečavanje i kontrolu zagađivanja životne sredine.

Izuzeci od primjene

Član 2

Ovaj zakon ne primjenjuje se na postrojenja u kojima se obavljaju aktivnosti koje se koriste za istraživanje, razvoj i ispitivanje novih proizvoda i postupaka.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 3

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Načela integrisanog sprečavanja i kontrole zagađivanja životne sredine

Član 4

Načela integrisanog sprečavanja i kontrole zagađivanja životne sredine su:

1) načelo predostrožnosti:

- a) svaka aktivnost mora biti sprovedena na način da se: ne prouzrokuje bilo kakvo zagađenje; spriječe ili smanje emisije na samom izvoru zagađivanja koje dovode do zagađenja vazduha, vode, mora ili zemljišta; smanji korišćenje neobnovljivih prirodnih resursa i energije; spriječi ili smanji stvaranje otpada i svede na minimum rizik po zdravlje ljudi, životnu sredinu i materijalna dobra;
- b) radi izbjegavanja rizika i opasnosti po životnu sredinu treba primijeniti sve utvrđene preventivne mjere zaštite životne sredine, odnosno korišćenje najbolje dostupnih tehnika, kao i korišćenje proizvoda, opreme i uređaja i primjenu proizvodnih postupaka i sistema održavanja projektovanih parametara postrojenja, koji su najpovoljniji po životnu sredinu;

2) načelo integrisanog pristupa:

- a) dozvola mora uzeti u obzir cjelokupni rad postrojenja, uključujući emisije u vazduh, vodu i zemljište, proizvodnju otpada, korišćenje prirodnih sirovina, energetska efikasnost, buku, sprečavanje udesa i remedijaciju lokacije nakon prestanka rada postrojenja;
- b) integrisani pristup izdavanja dozvola je usklađen postupak izdavanja dozvole u kom učestvuje više od jednog nadležnog organa koji preduzimaju mjere za efikasan i integrisan pristup ovom postupku;
- 3) načelo održivog razvoja - u svrhu ostvarivanja održivog razvoja zahtjevi zaštite životne sredine uspostavljeni ovim zakonom i posebnim propisima moraju biti uključeni u pripreme i sprovođenje utvrđenih politika i aktivnosti na svim područjima privrednog i socijalnog razvoja kroz postupak izdavanja dozvola;
- 4) načelo hijerarhije upravljanja otpadom:
  - a) hijerarhija upravljanja otpadom predstavlja redosljed prioriteta u praksi upravljanja otpadom koji čine: sprečavanje stvaranja otpada i redukcija, odnosno smanjenje korišćenja resursa i količina i/ili opasnih karakteristika nastalog otpada;
  - b) ponovna upotreba, odnosno korišćenje proizvoda za istu ili drugu namjenu; reciklaža, odnosno tretman otpada u cilju dobijanja sirovine za proizvodnju istog ili drugog proizvoda; iskorišćavanje, odnosno kompostiranje, povrat energije i drugo;
- 5) načelo "zagađivač plaća"- pravno i fizičko lice koje je pričinilo štetu u životnoj sredini ili neposrednu opasnost od štete dužno je nadoknaditi troškove nastale zagađivanjem životne sredine kao posljedicu svojih aktivnosti, koji uključuju troškove za ugrožavanje i rizik po životnu sredinu i troškove uklanjanja štete nanijete životnoj sredini, odnosno vraćanja lokacije u zadovoljavajuće stanje;
- 6) načelo pristupa informacijama i učešća javnosti - javnost mora imati pristup informacijama koje se odnose na zahtjev za izdavanje dozvole za postrojenja, izradu nacrtu dozvole, rješenju o izdavanju dozvole i o reviziji dozvole, kao i na relevantne podatke dobijene monitoringom, u cilju informisanja javnosti o radu postrojenja i o njihovom mogućem uticaju na životnu sredinu, kako bi se obezbijedila transparentnost postupka izdavanja dozvola.

Značenje izraza

Član 5

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) supstanca je hemijski element i njegova jedinjenja, osim:
  - radioaktivnih supstanci,
  - genetski modifikovanih organizama i mikroorganizama;
- 2) zagađivanje je direktno ili indirektno, ljudskom djelatnošću izazvano ispuštanje supstanci, vibracija, toplote ili buke u vazduh, vodu ili zemljište koje može biti štetno za zdravlje ljudi ili kvalitet životne sredine, dovodi do štete po materijalna dobra, remeti ili utiče na životnu sredinu ili utiče na druge legitimne oblike korišćenja životne sredine;
- 3) postrojenje je nepokretna tehnička jedinica u kojoj se obavlja jedna ili više aktivnosti utvrđenih posebnim propisom donesenim na osnovu ovog zakona, kao i druge direktno povezane aktivnosti na istoj lokaciji koje su tehnički povezane sa aktivnostima koje su predmet ovog zakona i odgovarajućih podzakonskih akata koje bi mogle imati uticaj na industrijske emisije i sa njima povezano zagađivanje;
- 4) postojeće postrojenje je postrojenje koje je pušteno u rad prije stupanja na snagu ovog zakona;
- 5) emisija je direktno ili indirektno ispuštanje supstanci, vibracija, toplote ili buke iz pojedinačnih ili difuznih izvora u sklopu postrojenja u vazduh, vodu ili zemljište;
- 6) granična vrijednost emisije je masa emisije izražena u odgovarajućim parametarima, koncentracijama i/ili nivou emisija koje se ne smiju prekoračiti, tokom jednog ili više vremenskih perioda;
- 7) standard kvaliteta životne sredine je skup zahtjeva koji se moraju dostići u životnoj sredini ili djelovima životne sredine u određenom roku;
- 8) opšta obavezujuća pravila su granične vrijednosti emisija ili drugi uslovi potrebni za izdavanje dozvole;
- 9) značajna promjena u radu je promjena u načinu rada, proširenju postrojenja, uključujući i postrojenja za sagorijevanje, spaljivanje ili suspaljivanje otpada, koja mogu imati značajne negativne uticaje na zdravlje ljudi ili na životnu sredinu u kojima se dostižu granične vrijednosti kapaciteta utvrđenih posebnim propisima;
- 10) najbolje dostupne tehnike su najefikasniji i najnapredniji stepen obavljanja djelatnosti i njihovih metoda rada, koje omogućavaju pogodniju primjenu određene tehnike za postizanje graničnih vrijednosti emisija i drugih uslova dozvole, radi sprečavanja ili smanjenja emisija i uticaja na životnu sredinu u cjelini;

- a) tehnike podrazumijevaju tehnologiju koja je korišćena i način na koji je postrojenje projektovano, izgrađeno, održavano, korišćeno i stavljeno van upotrebe;
  - b) dostupne tehnike su tehnike koje su razvijene za primjenu u odgovarajućem industrijskom sektoru, u ekonomski i tehnički održivim uslovima, uzimajući u obzir troškove i prednosti, bez obzira na to da li su navedene tehnike korišćene ili proizvedene u Črnoj Gori, sve dok su one u razumnoj mjeri dostupne operateru;
  - c) najbolje je najefikasnije u postizanju visokog nivoa zaštite životne sredine u cjelini;
- 11) referentni dokument najbolje dostupnih tehnika je dokument sastavljen za utvrđene aktivnosti koji opisuje primijenjene tehnike, sadašnje nivo emisija i potrošnje, tehnike koje su razmatrane kod određivanja najbolje dostupnih tehnika, zaključke o najbolje dostupnim tehnikama i tehnike u nastajanju;
  - 12) zaključci o najbolje dostupnim tehnikama su dokument koji sadrži djelove referentnog dokumenta o najbolje dostupnim tehnikama kojim se propisuju zaključci o najbolje dostupnim tehnikama, njihov opis, podaci za procjenu njihove primjenljivosti, nivo emisije povezane sa najbolje dostupnim tehnikama, povezani monitoring, povezane nivo potrošnje i prema potrebi odgovarajuće mjere za remedijaciju lokacije;
  - 13) nivo emisije povezan sa najbolje dostupnim tehnikama je nivo emisija postignut u normalnim uslovima rada pri korišćenju najbolje dostupnih tehnika ili kombinacije najbolje dostupnih tehnika, u skladu sa zaključcima o najbolje dostupnim tehnikama, koji se izražava kao prosjek tokom datog vremenskog perioda, pod posebnim referentnim uslovima;
  - 14) tehnika u nastajanju je nova tehnika za industrijsku aktivnost koja bi, ako se komercijalno razvije, mogla pružiti veći nivo zaštite životne sredine ili jednak nivo zaštite životne sredine, uz veće uštede troškova od postojećih najbolje dostupnih tehnika;
  - 15) operater je svako fizičko ili pravno lice koje upravlja radom ili kontroliše čitavo postrojenje ili dio postrojenja, uključujući i postrojenja za sagorijevanje, spaljivanje i suspaljivanje otpada ili lice koje je ovlašćeno za preduzimanje aktivnosti o tehničkom funkcionisanju postrojenja;
  - 16) javnost je jedno ili više fizičkih ili pravnih lica, grupe, udruženja ili organizacije;
  - 17) zainteresovana javnost je javnost na koju utiče ili bi moglo uticati odlučivanje o životnoj sredini ili ima interes u donošenju odluka o izdavanju dozvole i njihovoj reviziji;
  - 18) opasne supstance su supstance ili smješe utvrđene zakonom kojim su regulisane hemikalije;
  - 19) izvještaj o postojećem stanju su podaci o stanju zemljišta i podzemnih voda koje su zagađene opasnim supstancama;
  - 20) podzemne vode su sve vode koje su ispod površine tla u zasićenoj zoni i u direktnoj su vezi sa tlom ili podpovršinskim slojem;
  - 21) zemljište je gornji sloj Zemljine kore, smješten između kamene podloge i površine i sastoji se od čestica minerala, organskih supstanci, vode, vazduha i živih organizama;
  - 22) gorivo je čvrsti, tečni ili gasoviti zapaljivi materijal;
  - 23) postrojenje za sagorijevanje je tehnički uređaj u kojem goriva sagorijevaju radi dobijanja toplote;
  - 24) dimnjak je struktura koja sadrži jednu ili više cijevi kroz koje prolaze otpadni gasovi koji se ispuštaju u vazduh;
  - 25) radni sati su vrijeme tokom kojeg postrojenje za sagorijevanje u potpunosti ili djelimično radi i ispušta emisije, odnosno zagađujuće supstance u vazduh, osim perioda uključivanja i isključivanja;
  - 26) stopa odsumporavanja je odnos količine sumpora u određenom vremenskom periodu, koju postrojenje za sagorijevanje ne emituje u vazduh u odnosu na količinu sumpora koja je sadržana u čvrstom gorivu koje se unosi u postrojenje za sagorijevanje i koje je korišćeno u postrojenju u istom vremenskom periodu;
  - 27) domaće čvrsto gorivo je prirodno nastalo čvrsto gorivo izvađeno na lokalnom području koje sagorijeva u postrojenju za sagorijevanje;
  - 28) biomasa su:
    - a) proizvodi koji sadrže biljne materije iz poljoprivrede ili šumarstva koje se mogu iskoristiti kao gorivo;
    - b) otpad:
      - biljni otpad iz poljoprivrede i šumarstva;
      - biljni otpad iz prehrambene industrije, ako se koristi za dobijanje toplotne energije;
      - vlaknasti biljni otpad iz proizvodnje primarne celuloze i iz proizvodnje papira iz celuloze, ako je suspaljen na mjestu proizvodnje i ako se koristi za proizvodnju toplotne energije;
      - otpad od plute;

- drvni otpad osim drvnog otpada koji može sadržati halogenovana organska jedinjenja ili teške metale kao posljedicu obrade sredstvima za zaštitu drveta ili premazima, uključujući drvni otpad koji potiče iz otpada nastalog gradnjom ili rušenjem;
- 29) postrojenje za sagorijevanje sa miješanim gorivom je postrojenje koje može koristiti, istovremeno ili kao alternativu, dvije ili više vrsta goriva;
- 30) gasna turbina je rotirajuća mašina koja pretvara toplotnu energiju u mehanički rad i sastoji se od kompresora, toplotnog uređaja u kojem gorivo sagorijeva kako bi grijalo radnu tečnost i turbine;
- 31) gasni motor je motor sa unutrašnjim sagorijevanjem koji radi u skladu sa Otto ciklusom i za paljenje goriva koristi iskru (varnicu) ili, u slučaju motora sa više vrsta goriva, sa paljenjem na kompresiju;
- 32) dizel-motor je motor sa unutrašnjim sagorijevanjem koji radi prema dizelskom ciklusu sa kompresionim paljenjem;
- 33) postrojenje za spaljivanje otpada je nepokretna ili pokretna tehnička jedinica i oprema namijenjena termičkoj obradi otpada, sa iskorišćavanjem dobijene toplote ili bez iskorišćavanja, koja je proizvedena sagorijevanjem, spaljivanjem otpada oksidacijom, kao i ostalim postupcima termičke obrade, kao što su piroliza, gasifikacija ili plazma postupak, ako se supstance nastale obradom kasnije spaljuju;
- 34) postrojenje za suspaljivanje otpada je nepokretna ili pokretna tehnička jedinica čija je glavna svrha proizvodnja energije ili proizvodnja materijalnih proizvoda, a koja koristi otpad kao redovno ili dodatno gorivo i u kojoj otpad podliježe termičkoj obradi za potrebe odlaganja putem spaljivanja otpada oksidacijom kao i drugim postupcima termičke obrade kao što su piroliza, gasifikacija ili plazma postupak, ako se supstance nastale obradom kasnije spaljuju;
- 35) nominalni kapacitet je zbir kapaciteta spaljivanja za peći od kojih se sastoji postrojenje za spaljivanje otpada ili postrojenje za suspaljivanje otpada uzimajući u obzir kaloričnu vrijednost otpada, izraženu u količini spaljenog otpada po satu;
- 36) dioksini i furani su polihlorovani dibenzo-p-dioksini i dibenzofurani;
- 37) organska jedinjenja su jedinjenja koja sadrže najmanje jedan atom ugljenika i jedan ili više atoma: vodonika, halogenih elemenata, kiseonika, sumpora, fosfora, silicijuma ili azota, osim ugljenikovih oksida i neorganskih karbonata i bikarbonata;
- 38) isparljiva organska jedinjenja su organska jedinjenja kao i frakcije kreozota, koji pri 293,15 K imaju napon pare od 0,01 kPa ili više, ili imaju odgovarajuću isparljivost u određenim uslovima korišćenja;
- 39) organski rastvarač je isparljivo organsko jedinjenje koje se koristi:
- samo ili u kombinaciji sa drugim agensima i bez podvrgavanja hemijskoj promjeni, za rastvaranje sirovina, proizvoda ili otpadnih materija;
  - kao agens za čišćenje i rastvaranje zagađujućih supstanci;
  - kao razređivač;
  - kao sredstvo za disperziju;
  - kao regulator viskoziteta;
  - kao regulator površinskog napona;
  - kao plastifikator;
  - kao konzervans.
- 40) ostatak je tečni ili čvrsti otpad koji je proizvelo postrojenje za spaljivanje otpada ili postrojenje za suspaljivanje otpada.
- 41) novi proizvodi koji sadrže živu su proizvodi koji sadrže živu, a koji se nijesu proizvodili prije 1. januara 2018. godine;
- 42) primarno vađenje žive je rudarstvo u kojem je osnovni traženi materijal živa;
- 43) premaz je smješa, uključujući sve organske rastvarače ili smješe koje sadrže organske rastvarače potrebne za njegovu pravilnu primjenu, koji se koristi za dobijanje filma koji ima dekorativni, zaštitni ili drugi funkcionalni efekat na površinu;
- 44) otpadni gas je gas koji sadrži isparljiva organska jedinjenja ili druge zagađujuće materije iz dimnjaka ili opreme za smanjivanje emisije u vazduh;
- 45) fugalne emisije su sve emisije isparljivih organskih jedinjenja u vazduh, zemljište i vodu, koje se ne nalaze u otpadnim gasovima, kao i rastvarača koji se nalaze u bilo kojem proizvodu;
- 46) ukupne emisije su zbir fugalnih emisija i emisija u otpadnim gasovima;

- 47) ljepilo (adheziv) je smješa, uključujući organske rastvarače ili smješe koje sadrže organske rastvarače potrebne za pravilno korišćenje za spajanje pojedinih djelova proizvoda;
- 48) štamparska boja (mastilo) je smješa, uključujući sve organske rastvarače ili smješe koje sadrže organske rastvarače potrebne za njihovo pravilno korišćenje za preslikavanje teksta ili slika na površinu;
- 49) lak je prozirni premaz;
- 50) potrošnja je ukupan godišnji unos organskih rastvarača u postrojenje koje koristi organske rastvarače, od kojeg se oduzimaju sva isparljiva organska jedinjenja koja se regenerišu za ponovnu upotrebu;
- 51) unos je količina organskih rastvarača i njihova količina u smješama koje se koriste prilikom obavljanja aktivnosti, uključujući i rastvarače koji su reciklirani u i van postrojenja koje koristi organske rastvarače;
- 52) ponovna upotreba organskih rastvarača je upotreba organskih rastvarača regenerisanih iz postrojenja za tehničku ili komercijalnu namjenu, uključujući i korišćenje kao gorivo, osim odlaganja regenerisanog organskog rastvarača kao otpada;
- 53) kontrolisani uslovi su uslovi u kojima postrojenje radi na način da se isparljiva organska jedinjenja, koja se oslobađaju usljed aktivnosti, skupljaju i ispuštaju na kontrolisan način kroz dimnjak ili opremu za smanjivanje emisija, zbog čega nijesu u potpunosti fugini;
- 54) uključivanje i isključivanje je postupak kojim se neka aktivnost, oprema ili rezervoar pokreće ili zaustavlja, odnosno dovodi u stanje rada ili mirovanja.

II. INTEGRISANA DOZVOLA

Vrste aktivnosti i postrojenja

Član 6

Postrojenja mogu otpočeti obavljanje aktivnosti samo na osnovu integrisane dozvole (u daljem tekstu: dozvola).

Vrste aktivnosti i postrojenja sa kapacitetima u okviru svake vrste aktivnosti za koje se izdaje dozvola određuju se propisom Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Dozvola

Član 7

Dozvola se izdaje za:

- 1) puštanje u rad novog postrojenja ili njegovog dijela;
- 2) rad i značajne izmjene u radu, odnosno funkcionisanje postojećeg postrojenja.

Dozvolom se propisuju mjere zaštite zemljišta, vazduha, vode i mora u zavisnosti od lokacije, u skladu sa najbolje dostupnim tehnikama, u zavisnosti od tehnoloških procesa.

Dozvolom se odobrava rad čitavog postrojenja ili njegovog dijela.

Dozvola se izdaje na period do deset godina za jedno postrojenje ili više postrojenja ili djelova postrojenja koji se nalaze na istoj lokaciji.

Ako se dozvola izdaje za dva ili više postrojenja, dozvolom se utvrđuju uslovi za svako postrojenje posebno.

Dozvolu izdaje organ uprave nadležan za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: organ uprave).

Zahtjev za izdavanje dozvole

Član 8

Dozvola se izdaje na zahtjev operatera.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o:

- 1) operateru;
- 2) postrojenju:
  - lokaciji na kojoj se nalazi postrojenje, naziv lokacije, uključujući i podatke o katastarskoj parceli,
  - vrsti aktivnosti koja se obavlja u postrojenju;
- 3) sirovinama i pomoćnom materijalu, drugim materijama i energiji koja se koristi u postrojenju ili se u njemu stvara;
- 4) zagađujućim supstancama koje se stvaraju u postrojenju prilikom obavljanja aktivnosti;
- 5) izvorima emisija koje potiču iz postrojenja;

- 6) karakteristikama lokacije na kojoj se postrojenje nalazi;
- 7) izvještaju o postojećem stanju iz člana 29 ovog zakona, za nova postrojenja, i postojeća postrojenja ako postoji;
- 8) prirodi i količini emisija koje iz postrojenja dospijeva u vodu, vazduh i zemljište;
- 9) identifikovanim značajnim uticajima emisija na životnu sredinu i mogućnosti uticaja na veću udaljenost;
- 10) tehnologiji i drugim tehnikama kojima se sprečavaju ili, ako to nije moguće, smanjuju emisije;
- 11) najbolje dostupnim tehnikama koje operater aktivnosti novog ili postojećeg postrojenja primjenjuje ili planira da primijeni radi sprečavanja ili smanjenja zagađivanja;
- 12) mjerama za smanjenje stvaranja i uklanjanje otpada koji nastaje prilikom obavljanja aktivnosti postrojenja;
- 13) mjerama za efikasno korišćenje energije;
- 14) načinu monitoringa emisija iz postrojenja u životnu sredinu;
- 15) alternativnim tehnologijama, tehnikama i mjerama koje operater ima namjeru da sprovede;
- 16) drugim mjerama čije preduzimanje se planira u skladu sa propisima.

Pored podataka iz stava 1 ovog člana operater je dužan da organu uprave podnese i netehnički prikaz podataka na kojima se zahtjev zasniva.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se u pisanom i elektronskom obliku.

Bliži sadržaj i način podnošenja zahtjeva iz stava 1 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje dozvole

Član 9

Uz zahtjev za izdavanje dozvole prilaže se sljedeća dokumentacija:

- 1) glavni projekat za postrojenje;
- 2) izvještaj o posljednjem tehničkom pregledu;
- 3) plan vršenja monitoringa, rezultate mjerenja zagađivanja elemenata životne sredine i drugih parametara u toku trajanja probnog rada;
- 4) plan upravljanja otpadom na koji je izdata saglasnost nadležnog organa;
- 5) plan mjera za efikasno korišćenje energije;
- 6) plan prevencije od udesa i posljedica nastalih od udesa;
- 7) saglasnost na plan zaštite od udesa u skladu sa propisom kojim se uređuje zaštita životne sredine;
- 8) dozvola za emisiju gasova sa efektom staklene bašte u skladu sa posebnim propisom;
- 9) plan mjera za zaštitu životne sredine poslije prestanka rada i zatvaranja postrojenja;
- 10) dokaz o pravu korišćenja prirodnih bogatstava;
- 11) izvještaj o postojećem stanju, ukoliko je to moguće;
- 12) ovjerena izjava kojom se potvrđuje da su informacije sadržane u zahtjevu tačne, potpune i dostupne javnosti.

Pored dokumentacije iz stava 1 ovog člana, dostavlja se za:

- 1) nova postrojenja - saglasnost na elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu i elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu;
- 2) postojeća postrojenja - plan mjera zaštite životne sredine i program mjera prilagođavanja rada postojećeg postrojenja ili aktivnosti propisanim uslovima.

Izvještaj iz stava 1 tačka 11 ovog člana sadrži podatke potrebne za utvrđivanje stanja zemljišta i podzemnih voda, kako bi se moglo izvršiti kvantifikovano poređenje sa stanjem tokom i nakon konačnog prestanka aktivnosti postrojenja.

Ako postupak procjene uticaja na životnu sredinu nije obavezan u skladu sa posebnim propisom, nadležni organi koji saraduju u postupku izdavanja dozvole utvrđuju standard kvaliteta životne sredine i prihvatljivosti za vazduh, vodu, more ili zemljište.

Bližu sadržinu programa mjera iz stava 2 tačka 2 ovog člana propisuje Vlada.

Tajnost i dostupnost podataka

Član 10

Operater prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole, može zahtijevati da se za pojedine podatke u zahtjevu, odredi stepen tajnosti u skladu sa zakonom.

Podatke za koje se odredi stepen tajnosti, organ uprave je dužan da čuva u skladu sa zakonom.

Postupanje po zahtjevu za izdavanje dozvole

Član 11

Organ uprave nakon prijema urednog zahtjeva za izdavanje dozvole, vrši provjeru podataka i informacija sadržanih u zahtjevu, kao i dokumentacije koja je priložena uz zahtjev.

Obavješćavanje zainteresovanih organa, organizacija i javnosti

Član 12

Podneseni zahtjev za izdavanje dozvole organ uprave je dužan da objavi na internet stranici i obavijesti zainteresovane organe, organizacije i javnost u roku od pet dana od dana prijema urednog zahtjeva za izdavanje dozvole.

Organ uprave, na zahtjev zainteresovanih organa, organizacija i javnosti, dužan je da dostavi kopiju zahtjeva i omogućiti uvid u dokumentaciju koja je priložena uz zahtjev, u roku od pet dana od dana prijema tog zahtjeva.

Zainteresovani organi, organizacije i javnost mogu dostaviti mišljenja organu uprave, u roku od 15 dana od dana prijema obavještenja iz stava 1 ovog člana.

Nacrt dozvole

Član 13

Organ uprave dužan je da nacrt dozvole izradi u roku od 45 dana od dana prijema urednog zahtjeva za izdavanje dozvole i nacrt dozvole objavi na internet stranici.

Organ uprave dužan je da o nacrtu dozvole i mogućnosti uvida u dokumentaciju obavijesti zainteresovane organe, organizacije i javnost i da na njihov zahtjev dostavi kopiju nacrt dozvole u roku od pet dana od dana prijema zahtjeva.

Zainteresovani organi, organizacije i javnost mogu dostaviti mišljenja na nacrt dozvole, u roku od 15 dana od dana prijema obavještenja iz stava 2 ovog člana.

Organ uprave prije izdavanja dozvole može obaviti dodatne konsultacije sa nadležnim organima i/ili operaterom o primjedbama zainteresovanih organa, organizacija i javnosti na nacrt dozvole.

Organ uprave podnijeti zahtjev, nacrt dozvole sa priloženom dokumentacijom i mišljenjima zainteresovanih organa, organizacija i javnosti datih na nacrt dozvole, dostavlja stručnoj komisiji u roku od pet dana od dana isteka roka iz stava 3 ovog člana, radi davanja mišljenja za izdavanje dozvole.

Stručna komisija

Član 14

Stručnu komisiju (u daljem tekstu: komisija) obrazuje organ uprave.

Aktom o obrazovanju komisije određuje se broj članova, sastav i druga pitanja od značaja za rad komisije.

Predsjednik komisije imenuje se iz reda zaposlenih u organu uprave.

Za članove komisije mogu biti imenovana lica sa završenim VIII nivoom nacionalnog okvira kvalifikacija odgovarajućeg smjera obrazovanja iz reda:

- zaposlenih u organu uprave;
- zaposlenih u drugim organima i organizacijama;
- nezavisnih stručnjaka.

Članovi komisije ne mogu biti lica koja su:

- učestvovala u izradi elaborata procjene uticaja na životnu sredinu koji je predmet ocjene;
- osnivač pravnog lica ili preduzetnik koji je izradio elaborat procjene uticaja na životnu sredinu ili zaposleni kod tih lica;
- osnivač i/ili zaposleni kod operatera;
- bračni supružnici, krvni srodnici do četvrtog stepena srodstva i srodnici po tazbini do drugog stepena srodstva lica.

Razmatranje nacрта dozvole

Član 15

Nakon prijema dokumentacije iz člana 13 stav 5 ovog zakona komisija vrši njihovu analizu, kao i analizu mišljenja pribavljenih u postupku razmjene informacija i konsultacija o prekograničnom uticaju iz člana 31 ovog zakona.

Radu komisije može prisustvovati operater ili lice koje on ovlasti.

Komisija analizira dokumentaciju i razmatra:

- 1) elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu i saglasnost na elaborate;
- 2) uticaj rada postrojenja na životnu sredinu;
- 3) primjenu najbolje dostupne tehnike;
- 4) očekivane ekonomske i socijalne posljedice i promjene stanja životne sredine na konkretnoj lokaciji, kao i očekivane posljedice na život i zdravlje stanovništva;
- 5) dokumentaciju iz člana 9 ovog zakona;
- 6) pribavljene potvrde organa određene posebnim propisima;
- 7) ocjenu uslova iz nacрта dozvole.

Ako je podnjet zahtjev za izdavanje dozvole zbog značajnih promjena u radu postrojenja, komisija razmatra dostavljenu dokumentaciju koja se odnosi na planiranu izmjenu i uslove iz postojeće dozvole.

Komisija je dužna da u roku od 45 dana od dana prijema nacрта dozvole sačini izvještaj sa ocjenom uslova utvrđenih u nacrtu dozvole, koji sadrži podatke o licima koja su učestvovala u radu komisije, dokumentaciji i drugim relevantnim podacima koji su razmatrani.

Odlučivanje

Član 16

Organ uprave je dužan da izda dozvolu na osnovu zahtjeva, priložene dokumentacije, kao i izvještaja sa ocjenom uslova utvrđenih u nacrtu dozvole, u roku od 30 dana od dana dostavljanja izvještaja iz člana 15 stav 5 ovog zakona.

Organ uprave rješenjem odlučuje o izdavanju dozvole, odnosno o odbijanju zahtjeva.

Organ uprave odbiće zahtjev za izdavanje dozvole ako:

- 1) postrojenje za obavljanje aktivnosti ne ispunjava propisane uslove;
- 2) na osnovu podataka i dokumentacije sadržanih u zahtjevu, nijesu ispunjeni uslovi za primjenu propisanih standarda životne sredine;
- 3) zahtjev sadrži netačne podatke koji su od uticaja za izdavanje dozvole.

Organ uprave rješenje o izdavanju dozvole, odnosno o odbijanju zahtjeva dostavlja operateru i obavještava druge zainteresovane organe, organizacije i javnost u roku od osam dana od dana donošenja rješenja.

Protiv rješenja organa uprave iz stava 4 ovog člana, može se podnijeti žalba Ministarstvu.

Sadržaj dozvole

Član 17

Dozvolom se u zavisnosti od prirode aktivnosti i njihovog uticaja na životnu sredinu, utvrđuju uslovi za rad postrojenja i obaveze operatera.

Dozvola sadrži:

- 1) granične vrijednosti emisija zagađujućih supstanci;
- 2) mjere kojima se obezbjeđuje zaštita zemljišta i podzemnih voda;
- 3) mjere koje se odnose na upravljanje otpadom nastalim u postrojenju;
- 4) način sprovođenja monitoringa emisija;
- 5) mjere za smanjenje prekograničnog zagađenja na najmanju moguću mjeru;
- 6) rokove za dostavljanje rezultata monitoringa nadležnim organima uprave;
- 7) zahtjeve redovnog održavanja i kontrolu mjera preduzetih radi sprečavanja emisija;

8) mjere koje će se sprovesti tokom redovnih i vanrednih uslova rada, uključujući pokretanje i zaustavljanje postrojenja, kvarove, ispuštanja, trenutne prekide rada postrojenja i konačnog prestanka rada postrojenja i način uklanjanja postrojenja prema daljoj namjeni postrojenja.

Granične vrijednosti iz stava 2 tačka 1 ovog člana mogu se dopuniti ili zamijeniti ekvivalentnim parametrima ili tehničkim mjerama, koje osiguravaju visok nivo zaštite životne sredine.

Obrazac dozvole i listu zagađujućih supstanci iz stava 2 tačka 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Uslovi koji se utvrđuju dozvolom

Član 18

Dozvolom se utvrđuju uslovi na osnovu zaključaka o najbolje dostupnim tehnikama.

Ako standardi kvaliteta životne sredine zahtijevaju strožije uslove od onih koji se mogu postići primjenom najbolje dostupnih tehnika, dozvolom se utvrđuju dodatne mjere.

Kriterijume za određivanje najbolje dostupnih tehnika propisuje Ministarstvo.

Zaključke o najbolje dostupnim tehnikama prevodi i objavljuje Ministarstvo na svojoj internet stranici.

Granične vrijednosti emisija, ekvivalentni parametri i tehničke mjere

Član 19

Granične vrijednosti emisija u dozvoli u normalnim uslovima rada postrojenja određuju se:

- utvrđivanjem granične vrijednosti emisija koje ne smiju prelaziti nivo emisija utvrđene u skladu sa najbolje dostupnim tehnikama i zaključcima; ili
- utvrđivanjem graničnih vrijednosti emisija koje se u pogledu prosječnih vrijednosti za određeni vremenski period ili u pogledu referentnih uslova, razlikuju od graničnih vrijednosti iz alineje 1 ovog stava, ali ne smiju dovesti do njihovih prekoračenja.

Operater je dužan da rezultate mjerenja dostavlja jednom godišnje organu uprave, koji provjerava da li su prekoračeni nivoi emisija utvrđeni u skladu sa najbolje dostupnim tehnikama i zaključcima.

Izuzete od primjene nivoa emisija

Član 20

Organ uprave, može dozvolom da utvrdi više granične vrijednosti emisija, na osnovu mišljenja komisije, kada postizanje nivoa vrijednosti emisija koje su utvrđene zaključcima o najbolje dostupnim tehnikama uzrokuje nesrazmjerno visoke troškove u odnosu na zaštitu životne sredine, zbog:

- geografskog položaja ili uslova životne sredine na lokaciji postrojenja, ili
- tehničkih karakteristika postrojenja.

Granične vrijednosti emisija koje su utvrđene u skladu sa stavom 1 ovog člana ne smiju prelaziti granične vrijednosti utvrđene propisom iz stava 4 ovog člana.

Primjena viših graničnih vrijednosti emisija iz stava 1 ovog člana ne smije uzrokovati značajnije zagađenje životne sredine.

Granične vrijednosti emisija, tehničke mjere za izuzete od primjene graničnih vrijednosti i način monitoringa propisuje Ministarstvo.

Emisije gasova sa efektom staklene baste

Član 21

Dozvolom se ne utvrđuju granične vrijednosti emisija sa efektom staklene bašte, ako su emisije tih gasova iz postrojenja usklađene sa graničnim vrijednostima utvrđenim posebnim propisima.

Obaveze operatera

Član 22

Operater je dužan da:

- preduzme sve potrebne mjere radi sprečavanja zagađivanja životne sredine;
- primjenjuje najbolje dostupne tehnike;

- ne uzrokuje znatnije zagađenje životne sredine;
- ne stvara ili da proizvodnju otpada smanji na najmanju moguću mjeru;
- otpad koji je proizveo u postrojenju pripremi za ponovnu upotrebu, reciklažu, preradu, odnosno odlaganje na način kojim se izbjegavaju ili smanjuju uticaji na životnu sredinu;
- efikasno koristi energiju;
- preduzme mjere, radi sprečavanja udesa i njihovih posljedica;
- preduzme mjere, radi sprečavanja zagađenja životne sredine i lokaciju postrojenja vrati u odgovarajuće stanje po prestanku rada postrojenja.

Obaveze operatera nakon izdavanja dozvole

Član 23

Operater za čije je postrojenje izdata dozvola, dužan je da:

- organu uprave dostavlja podatke o rezultatima monitoringa emisija u zemljište, vazduh, vode, more i ostale segmente životne sredine u skladu sa dozvolom;
- omogućiti uzimanje uzoraka i uvid u svu dokumentaciju potrebnu za vršenje inspekcijskog nadzora;
- bez odlaganja a najkasnije u roku od 24 sata prijavi organu uprave nadležnom za inspekcijske poslove svaki nepredviđeni događaj u postrojenju koji bitno utiče na životnu sredinu.

Podaci iz stava 1 alineja 1 ovog člana dostavljaju se organu uprave najkasnije do 1. marta tekuće za prethodnu godinu.

O planiranoj promjeni u radu postrojenja operater je dužan da najkasnije u roku od 15 dana od dana planirane promjene, pisanim putem obavijesti organ uprave i dostavi detaljan opis planiranih promjena.

Organ uprave na osnovu obavještenja, može operateru tražiti da podnese zahtjev za:

- izdavanje dozvole za postrojenje u cijelosti ili za dio postrojenja u kojem namjerava da obavi planiranu promjenu,
- reviziju izdate dozvole.

Operater ne smije onemogućavati i ometati vršenje inspekcijskog nadzora.

Postupanje operatera u slučaju udesa koji značajno utiče na životnu sredinu

Član 24

U slučaju nezgode ili udesa koji može značajno uticati na životnu sredinu operater je dužan da:

- bez odlaganja obavijesti organ uprave i nadležnu inspekciju;
- bez odlaganja preduzme mjere za smanjivanje posljedica za životnu sredinu i za sprečavanje daljih mogućih nezgoda ili udesa;
- odmah preduzme mjere koje odrede nadležni organi kako bi se smanjile posljedice za životnu sredinu i spriječile moguće dalje nezgode ili udesi.

Postupanje operatera u slučaju neusklađenosti rada postrojenja sa dozvolom

Član 25

Ako rad postrojenja nije usklađen sa uslovima iz dozvole operater je dužan da bez odlaganja:

- obavijesti organ uprave i nadležnu inspekciju;
- preduzme mjere potrebne kako bi rad postrojenja uskladio sa uslovima iz dozvole u najkraćem mogućem roku;
- preduzme i dodatne mjere koje odredi organ uprave kako bi uskladio rad postrojenja sa uslovima iz dozvole.

Revizija dozvole

Član 26

Revizija dozvole obavezno se vrši svakih pet godina od njenog izdavanja.

Organ uprave po službenoj dužnosti, pokreće postupak revizije dozvole u roku od 30 dana od dana kada:

- 1) je zbog zagađivanja koje prouzrokuje postrojenje potrebno izvršiti reviziju postojećih graničnih vrijednosti emisija utvrđenih dozvolom;
- 2) postoji opasnost da zagađivanje prouzrokuje štetu ili nastane šteta po životnu sredinu i zdravlje ljudi;

- 3) postrojenje nije obuhvaćeno nijednim od zaključaka o najbolje dostupnim tehnikama, a razvoj najbolje dostupnih tehnika omogućava značajno smanjenje industrijskih emisija;
- 4) je potrebno uslove iz dozvole uskladiti sa članom 20 ovog zakona;
- 5) promjene u radu postrojenja ili vršenja određenih aktivnosti zahtijevaju uvođenje novih tehnika;
- 6) dođe do promjene propisa o zaštiti životne sredine.

Ako organ uprave pokrene postupak za reviziju dozvole dužan je da obavijesti operatera o razlozima i da zahtijeva da u određenom roku dostavi podatke potrebne za razmatranje uslova utvrđenih dozvolom, uključujući rezultate monitoringa kao i druge podatke.

U slučaju promjene operatera, organ uprave će u roku od pet dana od dana prijema obavještenja o tome, izvršiti promjenu u dozvoli bez sprovođenja postupka revizije i obavijestiti novog operatera.

O reviziji dozvole organ uprave obavještava zainteresovane organe, organizacije i javnost u skladu sa članom 12 ovog zakona.

Revizija dozvole vrši se u skladu sa čl. 8 do 16 ovog zakona.

Produženje važenja dozvole

Član 27

Operater je dužan da podnese zahtjev za produženje važenja dozvole četiri mjeseca prije isteka roka njenog važenja.

Na produženje važenja dozvole primjenjuju se odredbe čl. 8 do 16 ovog zakona.

Prestanak važenja dozvole

Član 28

Dozvola prestaje da važi:

- 1) na zahtjev operatera;
- 2) ako postrojenje ne otpočne sa radom u roku od 12 mjeseci od dana dobijanja dozvole i operater ne podnese zahtjev za izmjenu uslova iz dozvole u tom periodu;
- 3) ako operater prestane da ispunjava neki od uslova koji je utvrđen dozvolom;
- 4) ako organ uprave utvrdi da je dozvola izdata na osnovu netačnih podataka ili falsifikovanih dokumenata;
- 5) ako operater ne vrši monitoring i ne dostavlja podatke u skladu sa ovim zakonom;
- 6) kada nadležna inspekcija obavijesti organ uprave da operater ne preduzima naložene mjere;
- 7) ako je završen postupak stečaja ili likvidacije nad operaterom, a aktivnost ne nastavi drugi operater;
- 8) ako nakon postupka stečaja drugi operater koji je nastavio proizvodnju ne ispunjava uslove iz dozvole.

Ako je postupak za prestanak važenja dozvole pokrenut rješenjem organa uprave, organ uprave dužan je da u roku od pet dana od dana donošenja rješenja dostavi rješenje sa obrazloženjem o pokretanju postupka operateru.

Organ uprave rješenjem o prestanku važenja dozvole utvrđuje način i rokove za izvršenje obaveznih mjera upravljanja postrojenjem i lokacijom utvrđenih dozvolom i drugih mjera prema potrebi, radi sprečavanja rizika po životnu sredinu, zdravlje ljudi i materijalna dobra.

Prestanak rada postrojenja

Član 29

Nakon prestanka rada postrojenja, odnosno obavljanja aktivnosti, operater je dužan da najkasnije u roku od tri mjeseca od dana prestanka rada postrojenja odnosno obavljanja aktivnosti, izvrši procjenu stanja zagađenja zemljišta i podzemnih voda opasnim supstancama koje je postrojenje koristilo, proizvelo ili ispuštalo.

Ako je postrojenje prouzrokovalo značajno zagađenje zemljišta ili podzemnih voda opasnim supstancama u odnosu na stanje koje je utvrđeno u izvještaju o postojećem stanju, operater je dužan da odmah preduzme potrebne mjere za uklanjanje posljedica zagađenja kako bi se lokacija vratila u prvobitno stanje, vodeći računa o tehničkoj izvodljivosti takvih mjera.

Operater je dužan da u roku od 15 dana od dana preduzimanja mjera dostavi organu uprave relevantne podatke o mjerama koje je preduzeo nakon konačnog prestanka rada postrojenja, odnosno obavljanja aktivnosti u skladu sa stavom 2 ovog člana, a koje organ uprave objavljuje na svojoj internet stranici.

Registar izdatih dozvola

Član 30

Izdate dozvole upisuju se u registar izdatih dozvola, koji vodi organ uprave.

Registar iz stava 1 ovog člana je javan.

Sadržaj i način vođenja registra iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Razmjena informacija o prekograničnom uticaju

Član 31

Ako rad postrojenja ima negativan uticaj na životnu sredinu druge države ili ako to zatraži država čija životna sredina može biti ugrožena, Ministarstvo dostavlja drugoj državi na mišljenje informacije o:

- 1) zahtjevu za izdavanje dozvole, uključujući i opis podataka iz čl. 8 i 9 ovog zakona;
- 2) organu uprave koji izdaje dozvolu;
- 3) nacrt dozvole;
- 4) postupku učešća javnosti, uključujući i zainteresovanu javnost.

O izdavanju dozvole ili odbijanju zahtjeva za njeno izdavanje, Ministarstvo obavještava drugu državu, dostavljanjem informacija o:

- 1) sadržaju rješenja o izdavanju dozvole;
- 2) razlozima na kojima se rješenje zasniva, uključujući informacije o postupku učešća javnosti.

Razmjena informacija i konsultacija o prekograničnom uticaju postrojenja vrši se u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima po principu reciprociteta.

III. POSTROJENJA ZA SAGORIJEVANJE

Velika i srednja postrojenja za sagorijevanje

Član 32

Postrojenja za sagorijevanje u zavisnosti od ukupne ulazne toplotne snage i vrste goriva su:

1. srednja postrojenja za sagorijevanje čija je ukupna nominalna ulazna toplotna snaga jednaka ili veća od 1 MW i manja od 50 MW, bez obzira na vrstu goriva koju koriste;
2. velika postrojenja za sagorijevanje čija je ukupna nominalna ulazna toplotna snaga jednaka ili veća od 50 MW, bez obzira na vrstu goriva koju koriste.

Gasne turbine u zavisnosti od ukupne ulazne toplotne snage i vrste goriva su:

1. srednje gasne turbine čija je ukupna nominalna ulazna toplotna snaga jednaka ili veća od 1 MW i manja od 50 MW;
2. velike gasne turbine čija je ukupna nominalna ulazna toplotna snaga jednaka ili veća od 50 MW.

Postrojenjem za sagorijevanje iz stava 1 ovog člana ne smatraju se:

- postrojenja za sagorijevanje, čija je ukupna nominalna ulazna toplotna snaga manja od 1 MW;
- postrojenja za spaljivanje otpada i postrojenja za suspaljivanje otpada iz čl. 43 do 51 ovog zakona;
- motori sa unutrašnjim sagorijevanjem, koji se ugrađuju u vandrumsku mehanizaciju;
- postrojenja za sagorijevanje na poljoprivrednim gazdinstvima sa ukupnom ulaznom toplotnom snagom manjom od ili jednakom 5 MW, koji kao gorivo upotrebljavaju isključivo neprerađeno živinsko đubrivo;
- postrojenja za sagorijevanje u kojima se upotrebljavaju rafinerijska goriva, sama ili sa drugim gorivima, za proizvodnju energije u okviru rafinerija mineralnih ulja i gasa;
- postrojenja u kojima se proizvodi sagorijevanja koriste za direktno grijanje, sušenje ili drugi način obrade predmeta ili materijala;
- postrojenja za sagorijevanje u kojima se gasoviti proizvodi sagorijevanja upotrebljavaju za direktno zagrijavanje gasom koji se upotrebljava za grijanje zatvorenih prostora kako bi se poboljšali uslovi na radnom mjestu;
- postrojenja za naknadno spaljivanje konstruisana za prečišćavanje otpadnih gasova sagorijevanjem, koja ne rade kao posebno postrojenje za sagorijevanje;
- postrojenja za obnovu katalizatora iz procesa katalitičkog krekovanja;

- postrojenja za izdvajanje sumpora iz vodonik-sulfida;
- reaktori koji se koriste u hemijskoj industriji;
- koksne baterijske peći;
- Kauperovi grijači;
- krematorijumi;
- tehnički uređaji koji se koriste za pogonska vozila, plovila ili vazduhoplove;
- turbine, gasni i dizel-motori koji se koriste na morskim platformama;
- kotlovi utilizatori u sklopu postrojenja za proizvodnju celuloze;
- postrojenja koja kao gorivo koriste čvrsti ili tečni otpad, osim otpada iz člana 5 stav 1 tačka 28 podtačka b ovog zakona.

Emisije iz postrojenja za sagorijevanje

Član 33

Zagađujuće materije iz postrojenja za sagorijevanje ispuštaju se putem dimnjaka koji sadrže jednu ili više cijevi, čija se visina izračunava tako da se zaštiti zdravlje ljudi i životna sredina.

Granične vrijednosti emisija iz postrojenja za sagorijevanje utvrđuju se na osnovu ulazne toplotne snage postrojenja i vrste goriva koje postrojenje koristi.

Granične vrijednosti emisija za srednja postrojenja za sagorijevanje koja nijesu u sastavu postrojenja kojima se izdaje dozvola utvrđuju se dozvolom o dozvoljenim emisijama u skladu sa posebnim propisima iz oblasti zaštite vazduha.

Granične vrijednosti emisija iz postrojenja za sagorijevanje, način izračunavanja graničnih vrijednosti za postrojenja koja koriste više vrsta goriva, stope odsumporavanja i način mjerenja emisija iz postrojenja za sagorijevanje propisuje Vlada.

Pravila akumulacije toplotne snage

Član 34

U slučaju da dva ili više odvojenih postrojenja za sagorijevanje ispuštaju otpadne gasove kroz zajednički dimnjak, ona se smatraju jednim postrojenjem za sagorijevanje čija je ukupna ulazna toplotna snaga zbir ulaznih toplotnih snaga tih postrojenja.

Dva ili više odvojenih postrojenja za sagorijevanje koja ne ispuštaju otpadne gasove kroz zajednički dimnjak, a za koje organ uprave utvrdi da su konstruisana i instalirana tako da postoje tehnički i ekonomski uslovi za ispuštanje otpadnih gasova kroz zajednički dimnjak, smatraju se jednim postrojenjem za sagorijevanje čija je ukupna ulazna toplotna snaga zbir ulaznih toplotnih snaga tih postrojenja.

Pojedinačna postrojenja za sagorijevanje ukupne toplotne snage manje od 15 MW ne uzimaju se u obzir pri izračunavanju ukupne toplotne snage postrojenja za sagorijevanje iz st. 1 i 2 ovog člana.

Granične vrijednosti emisija za postrojenja iz st. 1 i 2 ovog člana utvrđuju se u odnosu na ukupnu toplotnu snagu čitavog postrojenja za sagorijevanje.

U slučaju gdje se granične vrijednosti emisija primjenjuju na dio postrojenja sa ograničenim brojem radnih sati, te granične vrijednosti se primjenjuju na emisije tog dijela postrojenja, ali se utvrđuju u odnosu na ukupnu ulaznu toplotnu snagu čitavog postrojenja za sagorijevanje.

Pravila akumulacije toplotne snage iz st. 1 i 2 ovog člana primjenjuju se na postojeća velika postrojenja za sagorijevanje i nova srednja postrojenja za sagorijevanje.

Izuzeća od poštovanja graničnih vrijednosti emisija

Član 35

Propisane granične vrijednosti emisija sumpor dioksida, mogu se prekoračiti u slučaju nestašice goriva sa niskim sadržajem sumpora, u trajanju od najviše šest mjeseci, na osnovu odobrenja organa uprave.

Granične vrijednosti iz stava 1 ovog člana mogu se prekoračiti najviše deset dana, na osnovu odobrenja organa uprave, u slučaju nestašice gasa koji se koristi kao gorivo, zbog čega operater mora preći na upotrebu drugih goriva, pod uslovom da je opremljen postrojenjem za prečišćavanje otpadnog gasa.

Odobrenje iz stava 2 ovog člana može se odobriti proizvođaču energije na period duži od deset dana, ako je to neophodno radi nesmetane isporuke energije.

Odobrenje iz st. 1 i 2 ovog člana izdaje se na osnovu mišljenja organa državne uprave nadležnog za poslove energetike.

Postojeća srednja postrojenja za sagorijevanje koja u posljednjih pet godina prosječno nijesu radila više od 500 sati godišnje, mogu prekoračiti propisane granične vrijednosti emisija.

Postrojenjima iz stava 5 ovog člana, broj radnih sati može se povećati na 1.000 u sljedećim slučajevima:

- u slučaju prekida rada glavnog izvora energije;
- za proizvodnju toplote u slučajevima izuzetno hladnih vremenskih uslova.

Srednja postrojenja za sagorijevanje iz st. 5 i 6 ovog člana ne smiju prekoračiti granične vrijednosti emisija za suspendovane čestice koja iznosi 200 mg/m³ pri korišćenju čvrstih goriva.

Nova srednja postrojenja za sagorijevanje koja u posljednje tri godine prosječno nijesu radila više od 500 sati godišnje, mogu prekoračiti propisane granične vrijednosti emisije iz stava 1 ovog člana, ali pri tom ne smiju prekoračiti granične vrijednosti emisija za suspendovane čestice koja iznosi 100 mg/Nm³ pri korišćenju čvrstih goriva.

Operater je dužan da odmah obavijesti organ uprave o prekoračenju graničnih vrijednosti iz st. 1 i 2 ovog člana.

Stopa odsumporavanja

Član 36

Postrojenja za sagorijevanje koja koriste domaće čvrsto gorivo, uključujući i postrojenja koja suspaljuju otpad, koja zbog karakteristika tog goriva, prekoračuju propisane granične vrijednosti emisija za sumpor-dioksid mogu koristiti tehnike odsumporavanja radi dostizanja propisanih minimalnih stopa odsumporavanja.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, sadržaj sumpora u gorivu koje se koristi u postrojenju za sagorijevanje mora se redovno kontrolisati.

Strožije granične vrijednosti emisija

Član 37

U područjima u kojima su prekoračeni standardi kvaliteta vazduha, mogu se primijeniti strožije granične vrijednosti emisija za pojedinačna srednja postrojenja za sagorijevanje pod uslovom da bi primjena takvih graničnih vrijednosti emisije efikasno doprinijela značajnom poboljšanju kvaliteta vazduha.

Strožije granične vrijednosti emisija iz stava 1 ovog člana utvrđuju se dozvolom o dozvoljenim emisijama za pojedinačno postrojenje.

Kvar uređaja za smanjivanje emisija

Član 38

U slučaju kvara uređaja za smanjivanje emisija iz postrojenja za sagorijevanje, koje nije otklonjeno u roku 24 sata, operater je dužan da smanji obim rada ili prekine rad postrojenja za sagorijevanje ili da pređe na korišćenje goriva sa niskom emisijom koje uzrokuje manje zagađenje vazduha.

Operater je dužan da u roku od 48 sati prijavi organu uprave prekid rada uređaja za smanjivanje emisija zagađujućih materija, kao i prekid isporuke nisko-sumpornog goriva ili gasa.

Ukupno trajanje rada postrojenja bez uređaja za smanjivanje emisija ne smije preći 120 sati u 12-mjesečnom periodu.

Izuzetno od st. 1 i 3 ovog člana organ uprave može produžiti vremensko ograničenje u jednom od sljedećih slučajeva:

- 1) postoji važnija potreba da se nastavi snabdijevanje energijom;
- 2) postrojenje za sagorijevanje koje je u kvaru može se zamijeniti u odgovarajućem periodu drugim postrojenjem koje bi izazvalo opšte povećanje emisija.

Monitoring emisija iz postrojenja za sagorijevanje

Član 39

Operater postrojenja za sagorijevanje ukupne nominalne ulazne toplotne snage od 100 MW ili više je dužan da obezbijedi kontinuirani monitoring emisija sumpor dioksida, oksida azota i suspendovanih čestica u otpadnim gasovima.

Ukoliko postrojenje iz stava 1 ovog člana za sagorijevanje koristi gasovita goriva operater je dužan da obezbijedi kontinuirani monitoring emisija ugljen monoksida u otpadnim gasovima.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana dozvolom se može isključiti potreba kontinuiranog mjerenja za:

1. postrojenja za sagorijevanje čiji je životni vijek manji od 10.000 radnih sati;
2. sumpor dioksid i suspendovane čestice iz postrojenja za sagorijevanje koja koriste prirodni gas;
3. sumpor dioksid iz postrojenja za sagorijevanje koja koriste tečno gorivo sa poznatim sadržajem sumpora u slučajevima gdje ne postoji oprema za odsumporavanje;
4. sumpor dioksid iz postrojenja za sagorijevanje koja koriste biomasu ako operater može dokazati da emisije sumpor dioksida ni pod kojim uslovima ne mogu biti više od propisanih graničnih vrijednosti emisije.

U slučaju iz stava 3 ovog člana, mjerenja sumpor dioksida, oksida azota, suspendovanih čestica, a kod gasnih turbina ugljen monoksida, vrše se svakih šest mjeseci.

U postrojenjima za sagorijevanje koja koriste ugalj ili lignit, emisije ukupne žive mjere se najmanje jednom godišnje.

Monitoring emisija iz srednjih postrojenja za sagorijevanje u kojima se upotrebljava više vrsta goriva sprovodi se pri izgaranju goriva ili mješavine goriva koja će najvjerojatnije rezultirati najvišim nivoom emisija, u periodu koji predstavlja uobičajene uslove rada.

U srednjim postrojenjima za sagorijevanje nominalne ulazne toplotne snage koja je jednaka ili veća od 20 MW mjerenje zagađujućih materija vrši se najmanje jednom godišnje.

U srednjim postrojenjima za sagorijevanje nominalne ulazne toplotne snage koja je jednaka ili veća od 1MW i manja od 20 MW mjerenje zagađujućih materija vrši se najmanje jednom u tri godine.

U slučajevima iz st. 6 i 7 ovog člana dozvolom za srednja postrojenja se može utvrditi obaveza kontinuiranog mjerenja emisija ili mjerenje emisija manjom učestalošću, ali ne manje od jednom u pet godina.

Automatizovani sistemi za monitoring emisija

Član 40

Automatizovani sistemi za monitoring emisija moraju se kontrolisati jednom godišnje paralelnim mjerenjem referentnim metodama od strane akreditovanog pravnog lica koje ima dozvolu za mjerenje emisija.

O rezultatima provjere automatizovanih sistema za monitoring emisija operater je dužan da u roku od 15 dana od dana dobijanja rezultata obavijesti organ uprave.

Rezultati mjerenja u danu u kojem više od tri prosječne satne vrijednosti nijesu prihvatljive zbog neispravnog funkcionisanja ili održavanja automatizovanog mjernog sistema smatraju se nevažećim.

Ako je tokom godine više od deset dnevnih rezultata proglašeno nevažećim zbog situacija iz stava 3 ovog člana, operater je dužan da izvrši popravku automatizovanog sistema za mjerenje emisija, o čemu obavještava organ uprave.

Evidencija

Član 41

Operater je dužan da vodi evidenciju svih rezultata monitoringa i da ih obradi na način koji omogućava provjeru usklađenosti sa propisanim graničnim vrijednostima emisija.

U srednjim postrojenjima za sagorijevanje koja upotrebljavaju sekundarnu opremu za smanjivanje emisija radi postizanja graničnih vrijednosti emisija operater je dužan da vodi evidenciju ili bilježi informacije kojima se dokazuje trajan efikasan rad te opreme.

Operater srednjeg postrojenja za sagorijevanje dužan je da čuva sljedeće dokumente:

- 1) dozvolu o dozvoljenim emisijama, uključujući sve revidirane verzije i povezane informacije;
- 2) rezultate monitoringa i informacije iz st. 1 i 2 ovog člana;
- 3) prema potrebi, evidenciju radnih sati;
- 4) evidenciju o vrsti i količinama goriva upotrijebljenih u postrojenju i bilo kakvom neispravnom radu ili kvarovima sekundarne opreme za smanjivanje emisija;
- 5) evidenciju o neusklađenostima i preduzetim mjerama iz stava 6 ovog člana.

Operater je dužan da podatke i informacije iz stava 3 tač. 2 do 5 ovog člana čuva najmanje šest godina.

Podaci iz evidencija iz st. 1, 2 i 3 ovog člana dostavljaju se organu uprave na njegov zahtjev.

Dozvola za postrojenje za spaljivanje ili suspaljivanje otpada izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Zahtjev iz stava 1 ovog člana, pored podataka iz člana 9 ovog zakona, sadrži i podatke o:

1. projektovanom postrojenju, opremi, načinu održavanja postrojenja i kategorije otpada koji se spaljuje ili suspaljuje;
2. načinu korišćenja toplote koja se stvara tokom postupka spaljivanja i suspaljivanja;
3. ostacima nakon spaljivanja i suspaljivanja i načinu njihovog svođenja na najmanju mjeru i mogućnosti njihovog recikliranja;
4. načinu odlaganja ostataka čije se nastajanje ne može spriječiti i/ili smanjiti i ostataka koji se ne mogu reciklirati.

Uslovi koji se utvrđuju dozvolom za postrojenje za spaljivanje ili suspaljivanje otpada

Član 45

Dozvola za postrojenje za spaljivanje ili suspaljivanje otpada sadrži:

1. listu otpada prema vrstama koji se može tretirati sa podacima o količini otpada, gdje je to primjenljivo;
2. ukupni kapacitet postrojenja za spaljivanje ili suspaljivanje otpada;
3. granične vrijednosti emisija zagađujućih supstanci u vazduh i vodu;
4. zahtjeve za ispuštanje otpadnih voda, u pogledu temperature, protoka i pH vrijednosti;
5. način vršenja monitoringa sa postupcima mjerenja i učestalošću uzorkovanja;
6. maksimalni dozvoljeni period tokom kojeg emisije u vazduh i ispuštanje otpadne vode mogu prekoračiti propisane granične vrijednosti emisija usljed tehnički neizbježnih prekida rada ili kvarova postrojenja za prečišćavanje ili mjernih postrojenja.

Dozvola za postrojenje za spaljivanje ili suspaljivanje otpada koje koristi opasan otpad, sadrži:

1. listu sa količinom opasnog otpada, prema kategorijama;
2. minimalne i maksimalne masene protoke opasnog otpada, najniže i najveće kalorične vrijednosti i maksimalni sadržaj polihlorovanih bifenila, pentahlorfenola, hlora, fluora, sumpora, teških metala i ostalih zagađujućih materija.

Na izdavanje dozvole iz stava 1 ovog člana primjenjuju se odredbe čl. 8 do 16 ovog zakona.

Emisije iz postrojenja za spaljivanje i suspaljivanje otpada

Član 46

Zagađujuće materije iz postrojenja za spaljivanje i suspaljivanje otpada ispuštaju se putem dimnjaka koji je odgovarajuće visine, radi zaštite zdravlja ljudi i životne sredine.

Granične vrijednosti emisije primjenjuju se na mjestu gdje se otpadne vode nastale prečišćavanjem otpadnih gasova ispuštaju iz postrojenja za spaljivanje ili suspaljivanje otpada.

Otpadna voda iz postrojenja ne smije se razrijeđivati radi usklađivanja sa propisanim graničnim vrijednostima emisija.

Postrojenje za spaljivanje ili suspaljivanje otpada mora imati bazen odgovarajućeg kapaciteta za prihvatanje atmosferskih voda sa lokacije postrojenja, kao i za zagađenu vodu prosutu iz postrojenja ili vodu koja je nastala gašenjem požara, da bi se moglo izvršiti ispitivanje i prečišćavanje prije ispuštanja, ukoliko je to potrebno.

Granične vrijednosti emisija zagađujućih materija u otpadnom gasu i otpadnim vodama kod postrojenja za spaljivanje i suspaljivanje otpada, način vršenja monitoringa, izvještavanje o rezultatima monitoringa, način procjene usklađenosti emisija sa graničnim vrijednostima propisuje Ministarstvo.

Monitoring emisija

Član 47

Operater je dužan da obezbijedi monitoring emisija iz postrojenja za spaljivanje i suspaljivanje otpada u skladu sa članom 46 ovog zakona.

Operater je dužan da vodi evidenciju emisija utvrđenih monitoringom radi procjene usklađenosti emisija sa graničnim vrijednostima.

Automatizovani sistemi za monitoring emisija moraju se kontrolisati jednom godišnje paralelnim mjerenjem referentnim metodama od strane akreditovnog pravnog lica koje ima dozvolu za mjerenje emisija.

O rezultatima provjere automatizovanih sistema za monitoring emisija operater je dužan da u roku od 15 dana od dana dobijanja rezultata obavijesti organ uprave.

Prekoračenja rada postrojenja za spaljivanje ili suspaljivanje otpada

Član 48

Postrojenje ne smije neprekidno vršiti spaljivanje otpada više od četiri sata od trenutka kada je utvrđeno prekoračenje granične vrijednosti emisija iz postrojenja za spaljivanje ili suspaljivanje otpada ili njihovog dijela.

Ukupno trajanje rada postrojenja iz stava 1 ovog člana ne smije prelaziti 60 sati tokom jedne godine za djelove postrojenja za spaljivanje ili suspaljivanje otpada koje su povezane sa jednim pojedinačnim postrojenjem za prečišćavanje otpadnih gasova.

Bliže uslove rada postrojenja za spaljivanje otpada i suspaljivanje otpada propisuje Ministarstvo.

Prihvat otpada

Član 49

Operater koji upravlja radom postrojenja za spaljivanje ili suspaljivanje otpada dužan je da preduzme mjere predostrožnosti prilikom prihvata otpada, radi sprečavanja i smanjenja zagađenja vazduha, zemljišta, površinskih i podzemnih voda, neprijatnih mirisa, buke i rizika po zdravlje ljudi.

Operater je dužan da prije prihvata otpada u postrojenju za spaljivanje ili suspaljivanje otpada utvrdi količinu otpada prema vrstama u skladu sa katalogom otpada.

Prije prihvata opasnog otpada u postrojenju za spaljivanje ili suspaljivanje otpada operater je dužan da prikupi podatke o:

1. nastajanju otpada iz evidencije proizvođača otpada;
2. fizičko-hemijskom sastavu otpada koji su potrebni za procjenu njegove primjerenosti za planirani postupak spaljivanja;
3. opasnim karakteristikama otpada, materijama sa kojima se ne smije miješati i mjere opreza koje treba preduzeti prilikom rukovanja otpadom.

Prije prihvata opasnog otpada u postrojenju za spaljivanje ili suspaljivanje otpada, operater je dužan da:

1. vrši provjeru dokumentacije koja prati otpad u skladu sa zakonom;
2. uzima reprezentativne uzorke prije istovara otpada, koji se čuvaju najmanje mjesec dana nakon spaljivanja ili suspaljivanja tog otpada.

Ostaci nastali nakon spaljivanja ili suspaljivanja otpada

Član 50

Suvi ostaci u obliku prašine moraju se privremeno skladištiti i prevoziti na način kojim se sprečava rasipanje ostataka u životnu sredinu.

Prije odlaganja ili recikliranja ostataka vrše se fizičko-hemijska ispitivanja koja se odnose na ukupni sadržaj rastvorljivih frakcija i rastvorljivih frakcija teških metala.

Lista postrojenja za spaljivanje i suspaljivanje otpada

Član 51

Listu postrojenja za spaljivanje i suspaljivanje otpada nominalnog kapaciteta manjeg od dvije tone na sat, organ uprave objavljuje na svojoj internet stranici.

V. ORGANSKI RASTVARAČI

Postrojenja koja koriste organske rastvarače

Član 52

Postrojenja koja za obavljanje aktivnosti koriste organske rastvarače upisuju se u registar postrojenja koja koriste organske rastvarače ili proizvode koji sadrže isparljiva organska jedinjenja.

Upis u registar iz stava 1 ovog člana vrši se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Registar vodi organ uprave.

Vrste aktivnosti u postrojenjima koja koriste organske rastvarače i pragove potrošnje organskih rastvarača, način podnošenja zahtjeva i vođenja registra iz stava 1 ovog člana, propisuje Ministarstvo.

Zamjena opasnih supstanci

Član 53

U postrojenjima u kojima se koriste supstance ili smješe koje su klasifikovane kao kancerogene, mutagene ili toksične za reprodukciju u skladu sa propisima kojima su uređene hemikalije i koje su označene oznakama upozorenja H340, H350, H350i, H360D ili H360F, mogu se zamijeniti manje štetnim supstancama ili smješama.

Emisije iz postrojenja koja koriste organske rastvarače

Član 54

Za postrojenja u kojima se sprovode dvije ili više aktivnosti, od kojih svaka prelazi prag potrošnje rastvarača operater postrojenja je dužan da postigne propisane granične vrijednosti emisija za supstance ili smješe koje su označene oznakama upozorenja, za svaku pojedinačnu aktivnost, odnosno za druge supstance ili smješe.

Granične vrijednosti fugitivnih i/ili ukupnih emisija iz postrojenja mogu se prekoračiti ako ne ugrožavaju zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Granične vrijednosti emisija isparljivih organskih jedinjenja i fugitivnih emisija i/ili ukupnih emisija i način procjene usklađenosti emisija sa graničnim vrijednostima propisuje Ministarstvo.

Monitoring emisija iz postrojenja koja koriste organske rastvarače

Član 55

Operater je dužan da obezbijedi monitoring emisija iz postrojenja koja koriste organske rastvarače.

Operater je dužan da sačini i organu uprave dostavi izvještaj o godišnjoj potrošnji organskih rastvarača do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Način vršenja monitoringa iz stava 1 ovog člana i bliži sadržaj izvještaja o godišnjoj potrošnji organskih rastvarača propisuje Ministarstvo.

Značajna promjena postojećeg postrojenja koje koristi organske rastvarače

Član 56

Promjena maksimalnog unosa organskih rastvarača u postrojenje koje radi projektovanim kapacitetom izražena kao dnevni prosjek, osim prilikom uključivanja i isključivanja i održavanja opreme, smatra se značajnom ako dovodi do povećanja emisija isparljivih organskih jedinjenja za više od:

- 25 % za postrojenja u kojima se obavljaju aktivnosti sa pragom potrošnje rastvarača nižim od 10 tona;
- 10 % za sva druga postrojenja.

Ako se na postojećem postrojenju vrši rekonstrukcija, dio postrojenja na kojem se vrši značajna promjena smatra se ili novim postrojenjem ili postojećim postrojenjem, pod uslovom da ukupne emisije čitavog postrojenja ne prelaze emisije do kojih bi došlo da je značajno promijenjeni dio tretiran kao novo postrojenje.

U slučaju značajne promjene, organ uprave izdaje dozvolu u skladu sa čl. 8 do 16 ovog zakona.

VI. TITANIJUM DIOKSID

Postrojenja koja proizvode titanijum dioksid

Član 57

Operater je dužan da obezbijedi monitoring emisija u vodu i vazduh iz postrojenja koja proizvode titanijum dioksid.

Iz postrojenja koja proizvode titanijum dioksid zabranjuje se odlaganje u vodu ili more, sljedećeg otpada:

1. čvrsti otpad;
2. matične tečnosti nastale filtracijom nakon hidrolize rastvora titanil sulfata iz postrojenja koje primjenjuje sulfatni postupak; uključujući kiseli otpad povezan sa tečnostima koji sadrži ukupno više od 0,5 % slobodne sumporne kiseline i različitih teških metala i uključujući matične tečnosti koje su razrjeđivane da bi sadržale 0,5 % ili manje slobodne sumporne kiseline;

3. otpad iz postrojenja koja primjenjuju postupak dobijanja hlorida koji sadrži više od 0,5 % slobodne hlorovodonične kiseline i različitih teških metala, uključujući i takav otpad koji je razrjeđivan da bi sadržao 0,5 % ili manje slobodne hlorovodonične kiseline;
4. filtracione soli, muljevi i tečni otpad nastali obradom (koncentracijom ili neutralizacijom) otpada iz tač. 2 i 3 ovog stava i koji sadrže različite teške metale, ali ne uključujući neutralizovani i filtrirani ili procijeđeni otpad koji sadrži samo tragove teških metala i koji, prije bilo kakvog razrjeđivanja, ima pH vrijednost iznad 5,5.

Način vršenja monitoringa iz stava 1 ovog člana, granične vrijednosti emisija u vodu i vazduh iz postrojenja koja proizvode titanijum dioksid i način procjene usklađenosti emisija sa graničnim vrijednostima propisuje Ministarstvo.

VII. ŽIVA, ŽIVINA JEDINJENJA I SMJEŠE ŽIVE U POSTROJENJIMA

Živa, živina jedinjenja i smješe

Član 58

Zabranjena je upotreba žive i živinih jedinjenja i smješa žive u postrojenjima odnosno, odgovarajućim proizvodnim procesima.

Izuzetno od stava 1 ovog člana upotreba žive i živinih jedinjenja i smješa žive u proizvodnim procesima dozvoljena je u proizvodnji:

- natrijumovih, ili
- kalijumovih metilata i etilata.

Uslove upotrebe i ispuštanja žive i živinih jedinjenja iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Živa u proizvodnim procesima i novim proizvodima

Član 59

Zabranjena je primjena proizvodnih procesa u kojima se koriste živa ili živina jedinjenja, ako se ti procesi nijesu primjenjivali prije 1. januara 2018. godine, kao i proizvodnja i stavljanje na tržište novih proizvoda koji sadrže živu.

Izuzetno od stava 1 ovog člana proizvodnja i stavljanje na tržište novih proizvoda koji sadrže živu i primjena proizvodnih procesa u kojima se koriste živa ili živina jedinjenja dozvoljena je za:

- opremu koja je potrebna za zaštitu nacionalne bezbjednosti, uključujući oružje, municiju i vojni materijal predviđen za vojne namjene;
- opremu dizajniranu za slanje u svemir;
- tehnička poboljšanja ili redizajn proizvoda kojima je dodata živa i koji su proizvedeni prije 1. januara 2018. godine pod uslovom da je rezultat tehničkih poboljšanja ili redizajna manja količina žive upotrijebljena u tim proizvodima;
- proizvode čija je proizvodnja i stavljanje na tržište dozvoljena posebnim propisom o ograničenju upotrebe određenih opasnih materija u električnoj i elektronskoj opremi.

Zabrana tradicionalnog rudarstva i obrada zlata

Član 60

Zabranjuje se tradicionalno rudarstvo i obrada zlata i rudarstvo i obrada zlata u malom opsegu gdje se amalgam žive upotrebljava za izdvajanje zlata iz rude.

VIII. IZVJEŠTAVANJE

Izrada godišnjeg inventara i izvještavanje

Član 61

Organ uprave izrađuje godišnji inventar sumpor-dioksida, azotnih oksida, emisija suspendovanih čestica i utroška energenata za svako postrojenja za sagorijevanje pojedinačno, koji sadrži:

1. ukupnu ulaznu toplotnu snagu postrojenja za sagorijevanje;
2. vrstu postrojenja za sagorijevanje;

3. datum početka rada postrojenja za sagorijevanje;
4. ukupne godišnje emisije u tonama sumpor-dioksida, azotnih oksida i suspendovanih čestica;
5. broj radnih sati postrojenja za sagorijevanje;
6. ukupni godišnji utrošak energenata sa podacima o neto kaloričnoj vrijednosti u teradžulima, raščlanjen na sljedeće kategorije goriva: ugalj, lignit, biomasa, treset, druga čvrsta goriva, tečna goriva, prirodni gas ili drugi gasovi.

Na zahtjev Evropske komisije organ uprave dostavlja podatke iz stava 1 ovog člana.

Rezime inventara dostavlja se Evropskoj komisiji svake treće godine u roku od godinu dana od isteka trogodišnjeg perioda za koji je izvještaj sačinjen, prikazujući posebno podatke o postrojenjima za sagorijevanje u rafinerijama.

Organ uprave jednom godišnje Evropskoj komisiji dostavlja izvještaj koji sadrži podatke o:

- postrojenjima za sagorijevanje koja primjenjuju tehnike odsumporavanja, sadržaju sumpora u korišćenom domaćem čvrstom gorivu i prosječnoj mjesečnoj stopi odsumporavanja;
- godišnjem broju radnih sati postrojenja za sagorijevanje koja nijesu radila prosječno više od 1.500 radnih sati godišnje u posljednjih pet godina;
- radu i monitoringu emisija iz postrojenja za spaljivanje i suspaljivanje otpada.

Prvi izvještaj o postrojenjima iz stava 4 ovog člana sadrži i podatke o tehničkoj opravdanosti primjene tehnika odsumporavanja.

Organ uprave obavještava Evropsku komisiju o izuzećima koja su odobrena na osnovu člana 35 st. 1 i 2 ovog zakona.

IX. NADZOR

Nadzor nad sprovođenjem zakona

Član 62

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu njega vrši Ministarstvo.

Inspeksijski nadzor

Član 63

Zajednički inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ uprave nadležan za poslove inspeksijskog nadzora, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspeksijski nadzor.

Zajednički inspeksijski nadzor ekološke inspekcije i inspekcija nadležnih u skladu sa posebnim propisima za nadzor pojedinih segmenata životne sredine vrši se nad svim aktivnostima postrojenja koje utiču na životnu sredinu, uključujući posjete postrojenju, nadzor nad praćenjem emisija, provjeru internih izvještaja i prateće dokumentacije, provjeru rezultata monitoringa koji vrši operater, provjeru tehnika koje se koriste i nadzor nad upravljanjem postrojenjem i lokacijom na kojoj se ono nalazi.

Planiranje inspeksijskog nadzora

Član 64

Inspektori sprovode nadzor u skladu s godišnjim planom rada i programom rada ekološke inspekcije, koji se usklađuju s godišnjim planovima i programima rada drugih inspekcija radi sprovođenja zajedničkog inspeksijskog nadzora.

Plan rada ekološke inspekcije uključuje:

- 1) opštu procjenu značajnih relevantnih pitanja životne sredine;
- 2) geografsko područje obuhvaćeno planom inspeksijske kontrole;
- 3) registar postrojenja obuhvaćenih planom;
- 4) postupke za izradu programa rutinske ekološke inspeksijske kontrole;
- 5) postupke za ekološke inspeksijske kontrole koje se ne vrše rutinski;
- 6) gdje je potrebno, plan saradnje između različitih inspeksijskih službi.

Planom rada ekološke inspekcije utvrđuje se učestalost nadzora nad različitim postrojenjima i lokacijama na kojima se nalaze, na osnovu procjene negativnog uticaja postrojenja na životnu sredinu.

Nadzor nad postrojenjima ili lokacijama na kojima se postrojenja nalaze koja predstavljaju najveći rizik za zdravlje ljudi, materijalna dobra i životnu sredinu planira se jednom godišnje, a nadzor postrojenja ili područja postrojenja koja predstavljaju najmanji rizik za zdravlje ljudi, materijalna dobra i životnu sredinu planira se jednom u tri godine.

Ministarstvo će u saradnji s organima državne uprave nadležnim za poslove mora, poljoprivrede, stočarstva, veterinarstva, šumarstva, upravljanja vodama, rudarstva, zaštite od požara, zaštite na radu, zdravstva, uređenja prostora, izgradnje, termoenergetike, elektroenergetske opreme i civilne zaštite odrediti sadržaj i način saradnje u sprovođenju zajedničkih inspekcijskih nadzora u okviru nadležnosti inspekcijskih službi koje se odnose na područje zaštite životne sredine.

Vanredni inspekcijski nadzori, vrše se u slučajevima ozbiljnog rizika od štete ili štete u životnoj sredini, prekoračenja propisanih graničnih vrijednosti emisija, prije izdavanja, revizije ili izmjena i dopuna dozvole, i slično.

Procjena rizika iz stava 4 ovog člana, vrši se na osnovu:

- potencijalnih i stvarnih efekata koje postrojenje ima na zdravlje ljudi i životnu sredinu,
- evidencije o ispunjenosti uslova iz dozvole,
- učešća operatera u sistemu upravljanja životnom sredinom i nezavisnog ocjenjivanja (EMAS).

Predmet inspekcijskog nadzora

Član 65

U vršenju inspekcijskog nadzora, ekološki inspektor kontroliše naročito:

- 1) da li je novo postrojenje pribavilo dozvolu;
- 2) da li postojeće postrojenje ispunjava uslove utvrđene dozvolom;
- 3) sprovođenje propisanih mjera i uslova zaštite životne sredine;
- 4) svaku promjenu u radu postrojenja;
- 5) vršenje monitoringa emisija, rezultate monitoringa, kao i njihovo dostavljanje;
- 6) godišnje izvještaje o vršenju aktivnosti za koje je dozvola izdata;
- 7) dokumentaciju operatera u vezi sa izdavanjem, produžavanjem, izmjenom ili prestankom važenja dozvole.

O obavljenom zajedničkom inspekcijskom nadzoru nadležni inspektor sastavlja izvještaj.

Izvještaj o obavljenom zajedničkom inspekcijskom nadzoru dostavlja se operateru u roku od dva mjeseca od obavljenog nadzora, a sadrži podatke o utvrđenom činjeničnom stanju i preduzetim mjerama.

Rezime izvještaja o obavljenom zajedničkom inspekcijskom nadzoru objavljuje se na internet stranici nadležnog inspekcijskog organa u roku od četiri mjeseca od obavljenog nadzora.

Inspekcijske mjere

Član 66

Ako inspektor u sprovođenju inspekcijskog nadzora utvrdi kršenje propisanih odredbi, pokreće postupak po službenoj dužnosti i operateru nalaže mjere u cilju usklađivanja s propisanim odredbama sa odgovarajućim rokom izvršenja.

Ako se tokom inspekcijskog nadzora postrojenja utvrdi neispunjenost uslova utvrđenih dozvolom, ekološka inspekcija i druge nadležne inspekcije preduzimaju propisane mjere i u roku do šest mjeseci od dana utvrđivanja neispunjenosti uslova utvrđenih dozvolom sprovode ponovni inspekcijski nadzor tog postrojenja.

Zabrana rada postrojenja

Član 67

Inspektor operateru rješenjem nalaže zabranu rada postrojenja ili njegovog dijela u određenom roku ako utvrdi da operater:

- obavlja djelatnost bez dobijene dozvole, a bio je dužan da je pribavi;
- obavlja djelatnost iako je za obavljanje te djelatnosti istekao rok važenja dozvole;
- nije pribavio revidovanu odnosno novu dozvolu, iako je izvršio značajnu promjenu, postrojenja za koju je trebalo pribaviti revidovanu dozvolu;

- rad postrojenja ne ispunjava propisane standarde kvaliteta životne sredine ili tehničke standarde zaštite životne sredine.

Operater može ponovo otpočeti sa radom postrojenja odnosno obavljati djelatnost nakon što otkloni razloge zbog kojih mu je zabranjen rad postrojenja odnosno obavljanja djelatnosti.

O ponovnom početku rada operater je dužan da obavijesti inspektora.

Informisanje javnosti o obavljenom inspekcijskom nadzoru

Član 68

Organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora obavještava javnost na internet stranici o:

- inspekcijskom nadzoru izvršenom u skladu sa godišnjim izvještajem o radu;
- zajedničkom nadzoru sprovedenom u okviru međusobne saradnje ekološke inspekcije i drugih inspekcija u području zaštite životne sredine.

Informacija o sprovedenom inspekcijskom nadzoru iz stava 1 ovoga člana sadrži:

- naziv nadziranog subjekta i lokaciju;
- datum sprovedenog nadzora;
- podatak o inspekcijskim organima koji su učestvovali u zajedničkom nadzoru;
- utvrđeno stanje;
- preduzete inspekcijske mjere; i
- stanje izvršenja naređenih mjera.

X. KAZNENE ODREDBE

Prekršajne odredbe

Član 69

Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) otpočne obavljanje aktivnosti u postrojenju bez dozvole (član 6 stav 1);
- 2) rezultate mjerenja ne dostavi organu uprave jednom godišnje, radi provjere nivoa zagađenja u životnoj sredini (član 19 stav 2);
- 3) organu uprave ne dostavlja podatke o rezultatima monitoringa emisija u zemljište, vazduh, vode, more i ostale segmente životne sredine u skladu sa dozvolom (član 23 stav 1 alineja 1);
- 4) ne omogućiti uzimanje uzoraka i uvid u svu dokumentaciju potrebnu za vršenje inspekcijskog nadzora (član 23 stav 1 alineja 2);
- 5) bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata ne prijavi organu uprave nadležnom za inspekcijske poslove svaki nepredviđeni događaj u postrojenju koji bitno utiče na životnu sredinu (član 23 stav 1 alineja 3);
- 6) organu uprave podatke iz člana 23 stav 1 alineja 1 ovog zakona ne dostavi najkasnije do 1. marta tekuće za prethodnu godinu (član 23 stav 2);
- 7) 15 dana prije planirane promjene u radu postrojenja, pisanim putem ne obavijesti organ uprave o planiranoj promjeni i ne dostavi detaljan opis planiranih promjena (član 23 stav 3);
- 8) onemogućiti ili ometa vršenje inspekcijskog nadzora (član 23 stav 5);
- 9) ako postupi suprotno članu 24 ovog zakona;
- 10) ako postupi suprotno članu 25 ovog zakona;
- 11) ne podnese zahtjev za produženje važenja dozvole četiri mjeseca prije isteka roka važenja iste (član 27 stav 1);
- 12) nakon prestanka rada postrojenja, odnosno obavljanja aktivnosti, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana prestanka rada postrojenja odnosno obavljanja aktivnosti ne izvrši procjenu stanja zagađenja zemljišta i podzemnih voda opasnim supstancama koje je postrojenje koristilo, proizvelo ili ispustilo (član 29 stav 1);
- 13) u slučaju da je postrojenje prouzrokovalo značajno zagađenje zemljišta ili podzemnih voda opasnim supstancama u odnosu na stanje koje je utvrđeno u izvještaju o postojećem stanju, odmah ne preduzme potrebne mjere za uklanjanje posljedica zagađenja kako bi se lokacija vratila u prvobitno stanje, vodeći računa o tehničkoj izvodljivosti takvih mjera (član 29 stav 2);

- 14) ne dostavi organu uprave u roku od 15 dana od dana preduzimanja mjera relevantne podatke o mjerama koje je preduzeo nakon konačnog prestanka rada postrojenja, odnosno obavljanja aktivnosti, a koje organ uprave objavljuje na svojoj internet stranici (član 29 stav 3);
- 15) u slučaju nestašice goriva sa niskim sadržajem sumpora, prekorači propisane granične vrijednosti emisija sumpor dioksida u trajanju dužem od šest mjeseci, a bez odobrenja organa uprave (član 35 stav 1);
- 16) u slučaju nestašice gasa koji se koristi kao gorivo, zbog čega operater mora preći na upotrebu drugih goriva, pod uslovom da je opremljen postrojenjem za prečišćavanje otpadnog gasa, granične vrijednosti navedene u članu 35 stav 1 ovog zakona, prekorači duže od deset dana, a bez odobrenja organa uprave (član 35 stav 2);
- 17) odmah ne obavijesti organ uprave o prekoračenju graničnih vrijednosti iz člana 35 st. 1 i 2 ovog zakona (član 35 stav 9);
- 18) u slučaju kvara uređaja za smanjivanje emisija iz postrojenja za sagorijevanje, koje nije otklonjeno u roku 24 sata, ne smanji obim rada ili ne prekine rad postrojenja za sagorijevanje ili ne pređe na korišćenje goriva sa niskom emisijom koje uzrokuje manje zagađenje vazduha (član 38 stav 1);
- 19) u roku od 48 sati ne prijavi organu uprave prekid rada uređaja za smanjivanje emisija zagađujućih materija, kao i prekid isporuke nisko-sumpornog goriva ili gasa (član 38 stav 2);
- 20) u postrojenju za sagorijevanje ukupne nominalne ulazne toplotne snage od 100 MW ili više ne obezbijedi kontinuirani monitoring emisija sumpor dioksida, oksida azota i suspendovanih čestica u otpadnim gasovima (član 39 stav 1);
- 21) nije obezbijedio kontinuirani monitoring emisija ugljen monoksida u otpadnim gasovima, a koristi postrojenje iz člana 39 stav 1 ovog zakona koje za sagorijevanje koristi gasovita goriva (član 39 stav 2);
- 22) automatizovane sisteme za monitoring emisija ne kontroliše jednom godišnje paralelnim mjerenjem referentnim metodama od strane akreditovanog pravnog lica koje ima dozvolu za mjerenje emisija (član 40 stav 1);
- 23) o rezultatima provjere automatizovanih sistema za monitoring emisija u roku od 15 dana od dana dobijanja rezultata ne obavijesti organ uprave (član 40 stav 2);
- 24) ne vodi evidenciju svih rezultata monitoringa i ne obradi ih na način koji omogućava provjeru usklađenosti sa propisanim graničnim vrijednostima emisija (član 41 stav 1);
- 25) u srednjim postrojenjima za sagorijevanje koja upotrebljavaju sekundarnu opremu za smanjivanje emisija radi postizanja graničnih vrijednosti emisija ne vodi evidenciju ili ne bilježi informacije kojima se dokazuje trajan efikasan rad te opreme (član 41 stav 2);
- 26) podatke i informacije iz člana 41 stava 3 tač. 2 do 5 ovog zakona ne čuva najmanje šest godina (član 41 stav 4);
- 27) podatke iz evidencija navedenih u članu 41 st. 1 do 3 ovog zakona ne dostavi organu uprave na njegov zahtjev (član 41 stav 5);
- 28) u slučaju neusklađenosti sa graničnim vrijednostima emisija, odmah ne smanji obim rada ili potpuno ne obustavi rad postrojenja sve dok, ne sprovede mjere kojima će rad postrojenja dovesti u normalne uslove rada bez prekoračenja propisanih graničnih vrijednosti emisija (član 41 stav 6);
- 29) organu uprave ne prijavi prekid rada postrojenja za sagorijevanje u roku od 48 sati od prekida rada postrojenja (član 41 stav 7);
- 30) nakon ponovnog uspostavljanja normalnog rada odmah ne obezbijedi mjerenje emisija (član 41 stav 8);
- 31) ne obezbijedi da periodi uključivanja i isključivanja srednjeg postrojenja za sagorijevanje traju što je moguće kraće (član 41 stav 9);
- 32) ne obavijesti organ uprave o svakoj planiranoj izmjeni u radu postrojenja koja bi mogla uticati na prekoračenje propisanih graničnih vrijednosti emisija (član 42 stav 3);
- 33) ne obavijesti organ uprave o svim planiranim promjenama na postrojenjima za sagorijevanje (član 42 stav 5);
- 34) ne obezbijedi monitoring emisija iz postrojenja za spaljivanje i suspaljivanje otpada u skladu sa članom 46 ovog zakona (član 47 stav 1);
- 35) ne vodi evidenciju emisija utvrđenih monitoringom radi procjene usklađenosti emisija sa graničnim vrijednostima (član 47 stav 2);
- 36) automatizovane sisteme za monitoring emisija ne kontroliše jednom godišnje paralelnim mjerenjem referentnim metodama od strane akreditovnog pravnog lica koje ima dozvolu za mjerenje emisija (član 47 stav 3);

- 37) o rezultatima provjere automatizovanih sistema za monitoring emisija u roku od 15 dana od dana dobijanja rezultata ne obavijesti organ uprave (član 47 stav 4);
- 38) upravlja radom postrojenja za spaljivanje ili suspaljivanje otpada, a ne preduzme mjere predostrožnosti prilikom prihvata otpada, radi sprečavanja i smanjenja zagađenja vazduha, zemljišta, površinskih i podzemnih voda, neprijatnih mirisa, buke i rizika po zdravlje ljudi (član 49 stav 1);
- 39) prije prihvata otpada u postrojenju za spaljivanje ili suspaljivanje otpada ne utvrdi količinu otpada prema vrstama u skladu sa katalogom otpada (član 49 stav 2);
- 40) prije prihvata opasnog otpada u postrojenju za spaljivanje ili suspaljivanje otpada ne prikupi podatke iz člana 49 stav 3 ovog zakona;
- 41) prije prihvata opasnog otpada u postrojenju za spaljivanje ili suspaljivanje otpada ne izvrši provjeru dokumentacije koja prati otpad u skladu sa zakonom i ne uzime reprezentativne uzorke prije istovara otpada i ne čuva ih najmanje mjesec dana nakon spaljivanja ili suspaljivanja tog otpada (član 49 stav 4);
- 42) ne obezbijedi monitoring emisija iz postrojenja koja koriste organske rastvarače (član 55 stav 1);
- 43) ne sačini i organu uprave ne dostavi izvještaj o godišnjoj potrošnji organskih rastvarača do 31. marta tekuće za prethodnu godinu (član 55 stav 2);
- 44) ne obezbijedi monitoring emisija iz postrojenja koja proizvode titanijum dioksid u vodu i vazduh (član 57 stav 1);
- 45) upotrebljava živu i živina jedinjenja i smješe žive u postrojenjima odnosno, odgovarajućim proizvodnim procesima (član 58 stav 1);
- 46) primjenjuje proizvodne procese u kojima se koriste živa ili živina jedinjenja, a ti se procesi nisu primjenjivali prije 1. januara 2018. godine, i proizvodi i stavlja na tržište nove proizvode koji sadrže živu (član 59 stav 1);
- 47) tradicionalno vadi i obrađuje zlato ili vadi i obrađuje zlato u malom opsegu, a amalgam žive se upotrebljava za izdvajanje zlata iz rude (član 60).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 1.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana može se učinocu prekršaja izreći i zaštitna mjera zabrane vršenja djelatnosti u trajanju od jednog mjeseca do jedne godine.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 300 do 3.000 eura.

Član 70

Novčanom kaznom od 250 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu uprave, ako:

- 1) organ uprave ne objavi na internet stranici i ne obavijesti zainteresovane organe i organizacije i javnost o prijemu zahtjeva za izdavanje dozvole u roku od pet dana od dana prijema istog (član 12 stav 1);
- 2) organ uprave izda dozvolu suprotno uslovima propisanim ovim zakonom (član 16 stav 1);
- 3) organ uprave ne dozvoli uvid u registar izdatih dozvola (član 30 stav 2);
- 4) organ uprave ne vodi registar izdatih dozvola na propisani način (član 30 stav 3).

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski akti

Član 71

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađivanja životne sredine ("Službeni list RČG", broj 80/05 i "Službeni list CG", br. 54/09, 42/15, 54/16 i 55/18) i Zakona o zaštiti vazduha ("Službeni list ČG", br. 25/10 i 43/15).

Usklađivanje poslovanja

Član 72

Postrojenja, kojima je do stupanja na snagu ovog zakona izdata integrisana dozvola, dužna su da usklade poslovanje u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, osim postrojenja na koja se primjenjuju propisi o zaštiti vazduha.

Obaveze operatera i primjena graničnih vrijednosti

Član 73

Operater postojećeg velikog postrojenja za sagorijevanje koje je izuzeto od primjene graničnih vrijednosti emisija Odlukom savjeta Energetske zajednice do 31. decembra 2023. godine, dužan je da:

- 1) organu državne uprave nadležnom za energetiku dostavlja evidenciju o broju radnih sati do 31. marta tekuće za prethodnu godinu, za period na koji se izuzeće odnosi;
- 2) obustavi rad postrojenja nakon utrošenih 20.000 radnih sati, koje može iskoristiti počev od 1. januara 2018. godine do najkasnije 31. decembra 2023. godine.

Postojeća srednja postrojenja za sagorijevanje sa ulaznom toplotnom snagom većom od 5 MW, mogu biti izuzeta od primjene graničnih vrijednosti emisija do 1. januara 2030. godine, pod uslovom da je najmanje 50% korisne toplote proizvedene u postrojenju, u posljednjih pet godina, isporučeno u obliku pare ili vruće vode javnoj mreži za isporuku toplotne energije i da emisije sumpor dioksida ne prelaze 1.100 mg/m³, a emisije suspendovanih čestica ne prelaze 150 mg/m³.

Postojeća srednja postrojenja za sagorijevanje sa ulaznom toplotnom snagom većom od 5 MW koja se koriste za pokretanje ćelija za komprimovanje gasa kojima se obezbjeđuje bezbjednost i zaštita sistema za transport gasa, mogu biti izuzeta od primjene graničnih vrijednosti emisija za okside azota do 1. januara 2030. godine.

Srednja postrojenja za sagorijevanje u kojima se kao glavno gorivo koristi biomasa, a koja su smještena u područjima gdje nijesu zabilježena prekoračenja standarda kvaliteta vazduha, mogu biti izuzeta od primjene graničnih vrijednosti emisije do 1. januara 2030. godine, pod uslovom da emisija suspendovanih čestica ne prelazi 150 mg/Nm³.

Početak primjene

Član 74

Odredba člana 61 st. 2 do 6 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja

Član 75

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađivanja životne sredine ("Službeni list RCG", broj 80/05 i "Službeni list ČG", br. 54/09, 42/15, 54/16 i 55/18).

Stupanje na snagu

Član 76

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 27-6/18-2/4

EPA 626 XXVI

Podgorica, 06. mart 2019. godine

Skupština Crne Gore 26. saziva

Predsjednik,

Ivan Brajović, s.r.